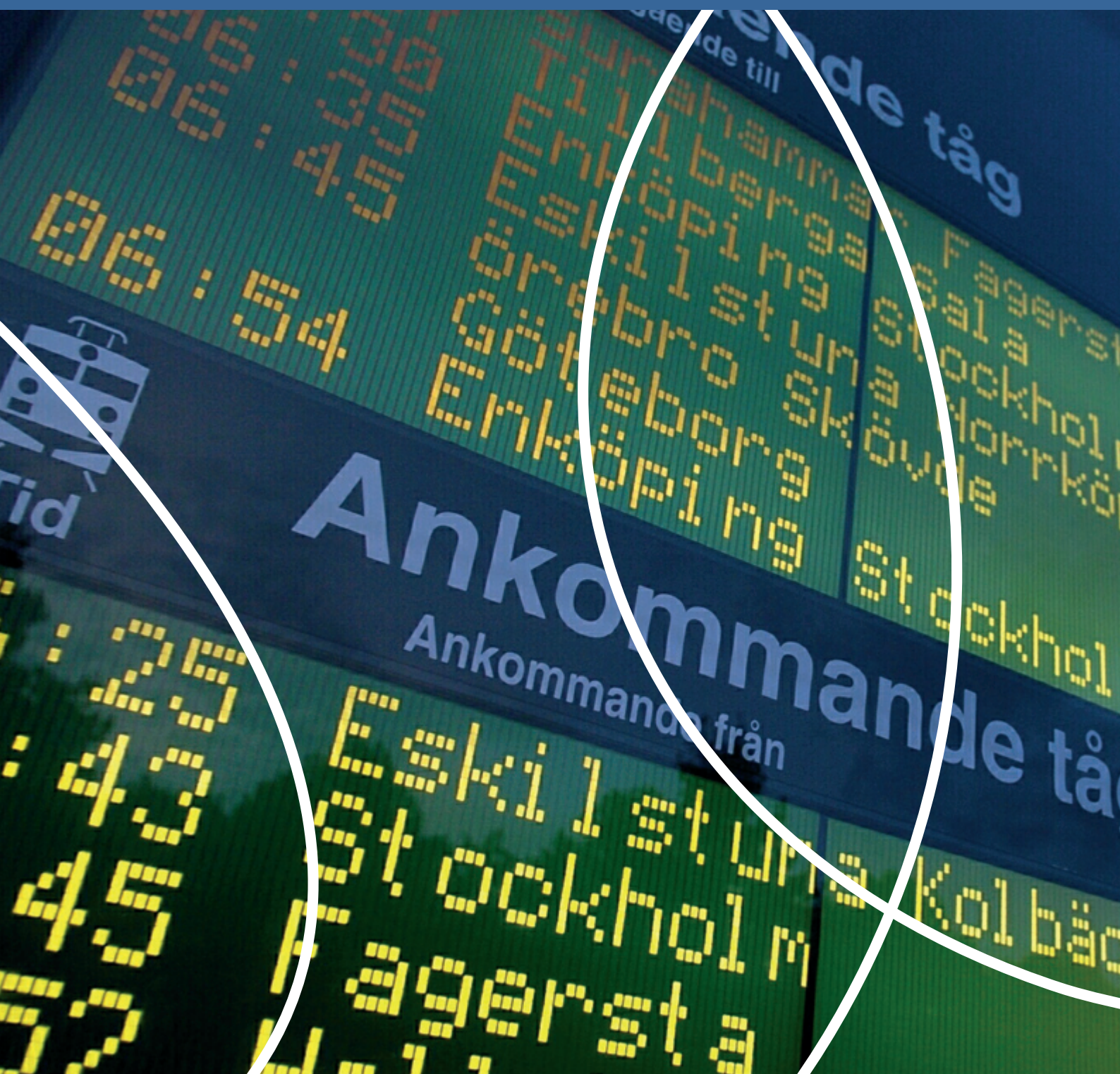

Nationellt forum – dialog med tillväxt i fokus

Innehåll

- 3 **Dialog med tillväxt i fokus**
- 4 **Politiken, regionerna och tillväxten**
- 4 **Nationellt forum**
- 5 Roland Åkesson, (c), ordförande för beredningen för tillväxt och regional utveckling (SKL)
”Vår dialog med staten har fått ökad status”
- 7 **Nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap
och sysselsättning 2007–2013**
- 8 Elisabeth Unell (m), ordförande i Västmanlands kommuner och landsting (VKL)
”Alla betonar värdet av bra infrastruktur”
- 11 **EU:s strukturfonder i Sverige**
- 12 Robert Uitto (s), Landstingsstyrelsens ordförande i Jämtlands läns landsting
”Dolda tillväxtfaktorer glöms bort”
- 14 Uno Aldegren (s), oppositionsråd, Region Skåne
”Ingen får lämnas utanför och bli Svarte Petter”
- 16 **Vad tycker Sveriges Kommuner och Landsting?**
- 17 Erik Bergkvist (s), ordförande i regionförbundet i Västerbotten
”Vart tar våra idéer och synpunkter vägen?”
- 19 **Deltagare i det nationella forumet**

Produktionsfakta

Sveriges Kommuner och Landsting
118 82 Stockholm

Besök: Hornsgatan 20
Tfn: 08-452 70 00
info@skl.se, www.skl.se

Distribution: www.skl.se under Beställ och
ladda er/Publikationer alt tfn 020-31 32 30
fax 020-31 32 40

Projektledning: Klas Danerlöv
Intervjuer & text: Birgitta Klepke och Jan Vejstad
Grafisk form: Kombinera
Omslagsbild: Peppe Arninge/VKL
Tryck: AWJ tryck, Nyköping 2009

Beställningsnummer: 5167

Dialog med tillväxt i fokus

DET POLITISKA SAMTALET om jobben och tillväxten kan förbättras – särskilt tydligt blir detta i tider av ekonomisk oro och konjunkturedgång. Utgångspunkten är klar. Sveriges tillväxt är summan av tillväxten i alla landets delar. Störst blir den då hela landets kraft tas tillvara.

Regeringen vill att lokal och regional nivå ska få ett ännu större inflytande över – och ansvar för – arbetet med tillväxt. Samtidigt behöver samspelet mellan individer, företag, organisationer, kommuner, landsting, regioner och statliga myndigheter utvecklas.

Vi tror att tillväxtpolitiken fungerar ännu bättre om den formas på lokal och regional nivå, så nära företagen som möjligt och med näringslivets bästa för ögonen. Vi tror också att dialogen mellan människor som arbetar för utveckling och tillväxt kan bli bättre. Det finns inga ”vi” och ”dom” i dessa frågor. Ska vi klara framtidens utmaningar måste vi söka nya bra lösningar som passar i tiden.

Utgångspunkten för den här skriften är Nationellt forum som regeringen inbjudit ett urval av politiker från alla Sveriges län och regioner att delta i. Nationellt forum är ett viktigt inslag i det långsiktiga tillväxtarbetet. Det är bra att kommuner och regioner har ett kontinuerligt kunskaps- och idéutbyte med regeringen i viktiga framtidsfrågor.

Nationellt forum är ett ömsesidigt åtagande. Regionernas politiska företrädare ska förankra frågorna på hemmaplan och återföra information från forumet. Regeringen måste fånga upp de initiativ och idéer som kommer fram genom forumet. Intervjupersonerna i denna skrift pekar på att arbetsformerna måste ses över, förslag och idéer tas om hand bättre i regeringskansliet och återkopplingen till forumet bli tydligare. Vår förhoppning är att regeringen tar till sig dessa synpunkter.

Stockholm i januari 2009

Sveriges Kommuner och Landsting

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Gunilla Glasare
Direktör

Bengt Westman
Sektionschef

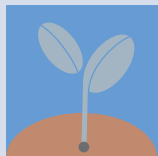
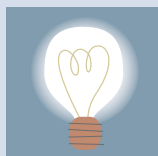
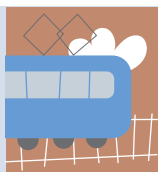
Politiken, regionerna och tillväxten

TILLVÄXT OCH KONKURRENSKRAFT är två begrepp som alltmer kommit att förknippas med regioners och kommuners utvecklingsarbete. Runt om i landet finns också ett starkt politiskt engagemang och en önskan om att ta tag i dessa frågor. Särskilt tydligt är detta i tider av ekonomisk oro och vikande konjunktur. Det kommer inte vara "någon annan" som löser kommunens eller regionens problem. Snarare handlar det om ett bra samarbetsklimat inom och mellan kommuner, näringslivet, regioner och staten.

Samhällets lokala och regionala nivå omvandlas snabbt. Regionbildningar tar form, vissa samarbeten övergår i nya regioner, andra fortsätter som nätverk eller permanent i olika samverkansorgan. Ny teknik, specialisering, regionförstoring, fokusering på ekonomisk tillväxt och EU:s inflytande kräver nya grepp i regionaliseringsprocessen.

En ändrad ansvarsfördelning leder till ett ökat behov av kunskaps- och idéutbyte mellan politiker på lokal, regional och nationell nivå. När regeringen för två år sedan presenterade en nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning betonades behovet av en bättre politisk dialog i tillväxtfrågor. Tanken på ett Nationellt forum var född.

Under 2007 bjöd regeringen in ett 50-tal politiker från lokal och regional nivå att delta i forumet. I denna skrift intervjuas fem av dem. Syftet är att låta deras erfarenheter och tankar bidra till att utveckla och förbättra det politiska samtalet om jobben och tillväxten. Vi vill också sprida kunskap om Nationellt forum och bidra med inspel om hur den politiska dialogen mellan lokal, regional och nationell nivå kan förbättras. ■

Nationellt forum

Nationellt forum bildades år 2007 genom att regeringen inbjöd politiska företrädare för varje län till en dialog om långsiktiga och strategiska tillväxtfrågor. Forumet är i första hand regeringens instrument för att föra en dialog med den regionala nivån, men också ett sätt att förbättra möjligheten till lokalt och regionalt inflytande och ansvar.

Nationellt forum träffas två gånger per år och till och med år 2008 har regeringen bjudit in till sex möten. Förutom uppstartsmötet i maj 2007 har forumen haft följande teman; Strategiskt gränsöverskridande samarbete, Tillgänglighet, Lissabonstrategin, Innovation och förnyelse samt Landsbygdsstrategin. Under 2009 genomförs ett forum på temat Kompetensförsörjning och ökad arbetskraftsutbud samt en översyn av den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning. Under 2009 sker också en översyn av hur Nationellt forum fungerar. Namnen på de politiska företrädarna i Nationellt forum återfinns längst bak i skriften.

Roland Åkesson, (c),
ordförande för beredningen för
tillväxt och regional utveckling (SKL)

”Vår dialog med staten har fått ökad status”

Sedan starten i maj 2007 har Nationellt forum börjat hitta arbetsformer som fungerar. Men mycket kan bli ännu bättre. Mer dialog, framförhållning och återkoppling står på Roland Åkessons önskelista.

NATIONELLT FORUM BILDADES i maj 2007. Sedan dess har de regionala företrädarna haft sex möten med företrädare för regeringen. Ytterligare två är planerade innan verksamheten ska ses över hösten 2009.

Nationellt Forum har i första hand fokus på tre områden; regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning. Varje möte brukar locka ett 30-tal ledamöter.

Några rubriker på dagordningen har varit tillgänglighet, Lissabonstrategin, innovation och förnyelse samt landsbygdsstrategin. Det första mötet våren 2009 handlar om kompetensförsörjning och arbetskraft.

Plattform för information

Nationellt forum är resultatet av en politisk dialog som formades inför den nuvarande strukturfondsperioden. Den förra regeringen, med Ulrika Messing i spetsen, inledde med mindre samråd om sammanhållningspolitiken. Den nuvarande regeringen insåg behovet av ett löpande samråd som nu breddats och utvecklats till Nationellt forum.

– Att inbjudan numera omfattar flera och att vi nu träffas fyra gånger om året har gett ökad status

för dialogen mellan regioner och stat, säger Roland Åkesson, ordförande för Sveriges Kommuner och Landstings beredning för tillväxt och regional utveckling.

– I dag är Nationellt forum en bra plattform för informationsutbyte i båda riktningar. Nationellt forum har blivit en viktig mötesplats mellan företrädare för regeringen och de regionala organen.

Regioner närmare EU

Personligen skulle Roland Åkesson gärna se att regionerna närmade sig EU.

– De nordiska ländernas sätt att strukturera verksamheten i lokal, regional och statlig nivå är unik i Europa. Därför är det viktigt att regionerna har en bra dialog med EU och blir mer aktiva när det gäller strukturfonderna.

– I dag hanteras landsbygdsprogrammet av Jordbruksverket och Länsstyrelserna, men eftersom dessa har lite myndighetstyk över sig försvåras dialogen ibland, säger han.

– För att det ska bli ordning och reda bör utvecklingsfrågorna ligga på de regionala utvecklingsorganen och kontrollen på länsstyrelserna.

► **Utbildning och entreprenörskap**

För att ge svenska företag bättre möjligheter att konkurrera på den europeiska marknaden vill han att Nationellt forum ska bidra till att "vässa" utbildningssystemet och lyfta fram entreprenörskapet. Han vill också arbeta för ett närmande mellan den akademiska världen och innovativa småföretag.

– Vi måste bli bättre på att ta tillvara vårt humankapital. Det finns så mycket skaparkraft, både regionalt och lokalt, som måste ges ökade möjligheter att utvecklas.

Ingen region är den andra lik

Roland Åkesson konstaterar också att det finns en regional obalans.

– Olika delar av landet kommer alltid att ha olika grundförutsättningar. Malm, skog och vattenkraft är i grunden fortfarande viktiga basnäringar och betyder mycket för export och handelsbalans.

– Andra viktiga värden är vår natur som borde vara högtintressant för upplevelsesektorn i Europa. Ett mycket lyckat exempel är Ishotellet i Jukkasjärvi.

Information för bättre genomslag

På Roland Åkessons hemmaarena, Kalmar län, diskuteras den ekonomiska krisen. Regionen är hårt

– Vi måste bli bättre på att ta tillvara vårt humankapital. Det finns så mycket skaparkraft, både regionalt och lokalt, som måste ges ökade möjligheter att utvecklas.

Roland Åkesson, (c), ordförande för beredningen för tillväxt och regional utveckling (SKL)

drabbat och underleverantörerna till fordonsindustrin har lämnat flera varsel. Liksom företag inom träindustri och hustillverkare.

– Vår region präglas av många men små företag. Totalt skulle varslen framkalla stora rubriker om de lagts på samma företag, säger Roland Åkesson.

För att det som sägs på Nationellt forums möten ska få genomslag informerar han i första hand på beredningens sammankomster inom SKL.

– Vi lyfter frågor till Nationellt forum och efter mötet rapporterar vi till beredningen. Lika viktigt är det att alla regionala företrädare rapporterar till sin regionstyrelse och på hemmaplan. Att vi är väl förberedda leder till bättre möten.

Minska byråkratin

På kommunal nivå vill Roland Åkesson mobilisera enskilda människor att delta aktivt i det politiska arbetet. Han vill också minska avståndet mellan politiker och invånare genom att få tjänstemän på alla nivåer och i alla olika beslutsorgan att arbeta bort den byråkratiska "myndighetsstämpeln".

För att få fart på Sverige vill han förenkla myndigheternas hantering av ärenden på alla nivåer. Det gäller kommunernas arbete med detaljplaner och framförallt länsstyrelsernas långa och byråkratiska handläggningar av miljöärenden och kulturärenden.

– I dag tar myndighetsprövningar alldeles för lång tid. Några aktuella exempel är företagens ansökningar för etablering av vindkraft. Tänk om en del av den energin istället kunde läggas på tillväxtarbete.

– Jag är säker på att vi har tappat goda företagssidéer på grund av långa handläggningstider. När myndigheten vill ha in svar från ett företag ska det oftast ske inom en viss tid, vi borde även ha det omvända förhållandet. Det är ännu en fråga som vi kan lyfta inom Nationellt Forum, avslutar han. ■

Nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013

Utifrån de möjligheter och utmaningar som Sverige och landets regioner står inför har regeringen identifierat följande prioriteringar:

- Innovation och förnyelse
- Kompetensförsörjning- och ökat arbetskraftsutbud
- Tillgänglighet
- Strategiskt gränsöverskridande samarbete

Strategin är en plattform för arbetet med EU:s strukturfonder och regional tillväxt i Sverige. Regionala utvecklingsprogram, regionala tillväxtprogram och regionala strukturfondsprogram samt program för territoriellt samarbete utgör betydelsefulla verktyg vid genomförandet av strategin samt av lokala och regionala prioriteringar och insatser. Andra delar i genomförandet av strategin utgör regeringens beslut om bildandet av tematiska myndighetsgrupper, inrättandet av ett Nationellt forum för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning samt etableringen av ett kontinuerligt analysarbete utifrån ett territoriellt perspektiv. För mer information se: www.regeringen.se

Elisabeth Unell (m),
ordförande i Västmanlands kommuner
och landsting

”Alla betonar värdet av bra infrastruktur”

Dialogen mellan statlig, regional och kommunal nivå är oerhört viktig. Däremot kan man fundera över formen för Nationellt forum. Vi är många ledamöter, men långt ifrån alla kommer till våra möten. Det menar Elisabeth Unell, ordförande i Västmanlands kommuner och landsting (VKL).

FOTO: KIM LILL/VKL

UNDER 2008 HAR Elisabeth Unell haft möjlighet att närvara vid två av årets fyra möten. Det senaste var i april och handlade om Lissabonstrategin. Det första var i januari och handlade om tillgänglighet. Men med en halv dag till förfogande konstaterar hon att det oftast blir en envägskommunikation – uppifrån och ner.

Infrastruktur viktig för alla

Samtidigt som det måste vara en skiljelinje mellan stat och region, anser hon att regionerna inte får det statliga stöd som behövs. En sådan fråga är infrastrukturen.

– En bra infrastruktur är A och O för regional utveckling. Det är självklart svårt att möta allas önskemål och behov men det var intressant att på Nationellt forum höra region efter region betona värdet av väl fungerande vägar och järnväg. För vår del handlar det om att bygga ut Mäljarbanan men också E18 och vägen mellan Eskilstuna och Västerås.

– Eftersom frågan är central för tillväxten är det frustrerande att det går så trögt. Och att vi inte kan göra något för att skynda på – förutom att vara positiva till delfinansiering.

Bättre uppföljning

Elisabeth Unell tycker det är bra att Nationellt forum ger regionerna en möjlighet att formulera synpunkter direkt till regeringens representanter, men hon efterlyser en bättre uppföljning:

– När vi åker hem efter ett möte fortsätter alla regioner att lobba var för sig och så måste det vara. Men när vi ses nästa gång skulle jag vilja veta vad som har hänt – både från regering och regioner.

Förutom bättre återkoppling vill hon också ha bättre framförhållning. I dag – i mitten av november – vet hon att det ska vara två möten nästa år, men inte vilka datum. Samtidigt är kalendern fylld flera månader framåt.

Stötta istället för konkurrera

Elisabeth Unell är relativt ny i regionsammanhang

PEPPE ARNINCE/VKL

– *Vi måste stötta och stärka varandra istället för att konkurrera. I Västmanland är det som är bra för Västerås också bra för Kungsör. Och tvärtom. På samma sätt gynnar Stockholm också Västmanland. Och vice versa.*

Elisabeth Unell (m), ordförande i Västmanlands kommuner och landsting (VKL)

(tillträdde posten som ordförande i VKL efter valet 2006) och vill gärna knyta Mälardalen närmare både Sörmland och Stockholm.

Eftersom hon är ordförande för både kommunstyrelsen i Västerås och Västmanlands kommuner och landsting (VKL) är det relativt lätt för henne att återföra tankar och kunskap från Nationellt forum till landstinget och de nio kommuner som ingår i regionen.

– *Vi måste stötta och stärka varandra istället för att konkurrera. I Västmanland är det som är bra för Västerås också bra för Kungsör. Och tvärtom. På samma sätt gynnar Stockholm också Västmanland. Och vice versa.*

► Funktionella samarbeten

Även om samarbetet har blivit bättre på senare år, finns det fortfarande en hel del kvar att göra, säger hon och nämner Slussen i Södertälje som ett exempel:

– Våra industrier behöver få in större fartyg i Mälaren och för det behöver slussen i Södertälje byggas ut. Det är ett statligt ansvar att också finansiera utbyggnaden av sjöfarten och i detta fall blir det extra svårt för Västerås när investeringen som krävs ligger utanför vår kommungräns. Då får vi inte ens vara med och medfinansiera.

– Vi måste också bli bättre på att visa och föra ut våra tillgångar. Det gäller alla regioner. För vår del handlar det om att marknadsföra Bergslagen och att vi kan erbjuda bra bostäder i god miljö.

VKL har också bra förutsättningar för att utveckla turism- och upplevelsenäringen. Inte minst internationellt.

– Men ska vi lyckas kan vi inte konkurrera med grannregionerna. Tvärtom har vi mycket att vinna

på att samverka – inte minst när det gäller en gemensam marknadsföring.

Kunskap och spetsforskning

Tack vare en målmedveten satsning på spetsforskning inom högskolan har Västmanland på senare år utvecklat och knutit till sig flera företag inom robotik och automation. Trots lågkonjunktur och finanskris går de flesta mycket bra.

För att stärka spetskompetensen på lång sikt har högskolorna i Eskilstuna och Västerås nyligen inlett ett samarbete med kommunerna inom pedagogik.

– Det handlar bland annat om att stärka matematikundervisningen i grundskolan.

Elisabeth Unell hoppas också på ökat samarbete och mindre konkurrens när det gäller EU:s strukturfonder och andra centrala stödformer.

– Nationellt forum kan förhoppningsvis bidra till att alla behandlas lika och att pengarna går till de idéer och projekt som kan utvecklas bäst. Inte till dem som det är "mest synd om". ■

FOTO: KIM LILJAVKL

EU:s strukturfonder i Sverige

Under 2007–2013 medverkar Sverige i 22 strukturfondsprogram; åtta regionala program och 13 territoriella samarbetsprogram som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden. Därtill kommer Europeiska socialfondens program. Strukturfonderna handlar om strategiska investeringar för framtiden – för fler och bättre jobb.

Drygt åtta miljarder kronor i EU-pengar kanaliseras genom de åtta regionala programmen, sex miljarder genom socialfondsprogrammet och drygt 10 miljarder kronor i EU-pengar genom de territoriella samarbetsprogrammen.

I alla program krävs nationell offentlig medfinansiering. I regel uppgår medfinansieringen till ungefär lika mycket som EU-pengarna.

EU:s strukturfonder är ett av EU:s främsta verktyg för att förverkliga ambitionerna i Lissabonstrategin. Enligt strategin ska Europa bli världens mest konkurrenskraftiga kunskapsekonomi med hållbar tillväxt, god miljö och social sammanhållning.

I Sverige finns en nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013. Strategin är en plattform för arbetet med EU:s strukturfonder och regional tillväxt i Sverige.

Robert Uitto (s),
Landstingsstyrelsens ordförande
i Jämtlands läns landsting

”Dolda tillväxtfaktorer glöms bort”

Nationellt forum kan få oss att enas om en gemensam karta.

Det menar Robert Uitto, Landstingsstyrelsens ordförande i Jämtlands läns landsting, som förespråkar territoriell sammanhållning istället för regional.

NATIONELLT FORUM HAR inte den status det förtjänar och det beror, enligt Robert Uitto, delvis på att regeringen inte har informerat kommuner och landsting tillräckligt om syftet.

– Det är ett bra forum för samtal om viktiga frågor, men vi har inte fått en bra återkoppling från regeringen kring det som diskuteras. För oss ledamöter i Nationellt forum återstår att sprida informationen i våra organisationer på hemmaplan kring hur regeringen tänker.

Att informationen ibland blir bristfällig, kan bero på att ledamöterna är engagerade i andra tunga uppdrag som tar tid. Samtidigt är det bra att Nationellt forum består av viktiga beslutsfattare. Förutom ordförande i Landstingsstyrelsen i Jämtlands läns landsting är Robert Uitto också ordförande i Rådet för regional utveckling i Jämtland.

Förlegad syn på landsbygdsfrågor

Robert Uitto skulle gärna diskutera landsbygdens villkor i Nationellt forum. I stort tycker han att den regionala tillväxtpolitiken fungerar bra, men att synen på landsbygdsstödet i Sverige är något föråldrad.

– Den gamla jordbrukspolitiken med uppfattningen att jordbruket är en huvudnäring slår igenom. Så är det fortfarande på en del platser, men i

inlandet och i Norrland är jordbruket bara en liten del av näringen.

Istället kombinerar många före detta jämtländska bönder flera olika sysselsättningar. Vissa har kvar en gård med traditionellt jordbruk, men har samtidigt utvecklat en småskalig mejeriverksamhet. Andra är fåmansföretag inom turismnäringen.

Ökad samverkan över nationsgränser

Samarbetet med Norge är en annan viktig fråga för jämtlänningarna. Enligt Robert Uitto bör man ibland hellre tala om territoriell än regional sammanhållning.

– I norr samarbetar vi gärna över gränserna mot Norge och Finland, eftersom dessa ofta utgör våra närmaste marknader. Vi producerar och förädlar varor men är inte tillräckligt många för att konsumera dem själva. Därför är våra företag beroende av transporter som fungerar.

Nyligen fick han höra av en vän i Finland att tunnbröd från Erikssons tunnbrödsbageri i Jämtland säljs på ett varuhus i Helsingfors.

– Det är ett litet bageri med tio till femton anställda som ligger på gränsen till Norge. Trots att både Posten och Vägverket ibland har varit tjuriga, har de ändå lyckats få iväg sina varor. Det gläder mig,

men när tar man hänsyn till sådana effekter när man ska rusta upp vägar, undrar han. Enligt Robert Uitto ligger Sverige efter när det gäller utformningen av stödformerna.

– Det beror i första hand på väg- och järnvägsnätet. När vi diskuterar infrastruktur är det mycket nord-syd. Istället bör vi tänka öst-väst, menar han.

Möjlighet att påverka strukturfonder

Enligt Robert Uitto har staten fortfarande största delen av ansvaret när det gäller stödet till regionerna. Men länsstyrelserna är inte anpassade för att ge stöd över nationsgränserna. Istället verkar man för att pengarna ska stanna i landet.

Det är inte tillåtande, menar Robert Uitto, som vill att regionerna ska få större möjlighet att påverka strukturfonderna.

Dolda tillväxtfaktorer

Han menar också att kultur, sjukvård och folkhälsa är viktiga faktorer som ofta glöms bort i diskussioner om tillväxt. Samma sak gäller "glesbygdens gleshet".

– Vi är åtta inlandskommuner med ett halvdåligt läge, men om vi anstränger oss kan vi göra glesheten till en attraktion, säger han.

Samtidigt tillägger han att glesbygdsregionerna måste ha samma villkor som resten av landet. Ett sådant exempel är möjligheten till kommunikation.

– Bredbandsuppkopplingen måste bli snabbare så att vi slipper vänta i tio minuter på att koppla upp en webbplats på nätet. Det håller inte.

– Vi producerar och förädlar varor men är inte tillräckligt många för att konsumera dem själva. Därför är våra företag beroende av transporter som fungerar.

Robert Uitto (s), Landstingsstyrelsens ordförande i Jämtlands läns landsting

EU-stöd är en lämplig fråga

Robert Uitto tycker att frågan om hur stödet från EU ska utformas, är en lämplig diskussionspunkt på Nationellt forum.

– Varje land kan själv påverka och bestämma hur man vill fördela de här pengarna. Idag lägger vi mycket stora resurser på jordbruk, skogsbruk och rennäring men alldeles för få resurser på att utveckla annat.

– Nu pågår stora förändringar i Europa men alla måste finna sin egen lösning. I Frankrike börjar man tänka om när det gäller stöd till vinodlingarna och i Tyskland, som av tradition har gett jordbruket ett starkt stöd, avsätter man en större andel pengar till sjukvård, kultur och folkhälsa. ■

FOTO: WWW.BILDARKIVET.SE

Uno Aldegren (s),
oppositionsråd, Region Skåne

”Ingen får lämnas utanför och bli Svarte Petter”

Regeringen överlämnar ingen beslutsrätt till Nationellt forum. Men det fungerar utmärkt som samrådsorgan. Genom forumet får regeringen impulser och information från den regionala nivån. Och vi får tillfälle att samtala om regionala utvecklingsfrågor. Det säger Uno Aldegren, oppositionsråd i Region Skåne.

EFTERSOM REGIONFÖRBUNDEN INTE är medlemmar i Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) öppnar Nationellt forum en ny kontaktyta.

– Den är viktig eftersom det inte finns något annat forum för oss att träffas. Här kan vi orientera oss om vad som händer i Norrland och vad Regionförbundet i Kalmar har för planer, säger Uno Aldegren.

Personligen försöker han prioritera Nationellt forum och delta på alla möten.

– Vi är inte bortskämda med att regeringen vill träffa oss på det här sättet. Även om jag inte delar den nuvarande regeringens åsikter, hoppas jag att den tar till sig de signaler som kommer via Nationellt forum.

Lyft regionfrågan

Uno Aldegren menar att hela regionaliseringsprocessen måste behandlas i Nationellt forum. Hittills tycker han inte att regeringen har varit tillräckligt drivande i den frågan.

– Det krävs ett centralt ansvarstagande och ett

klargörande av statens roll i regionaliseringsprocessen. Syftet är ju att nationen ska bli starkare och att ingen region lämnas utanför och blir ”Svarte Petter”.

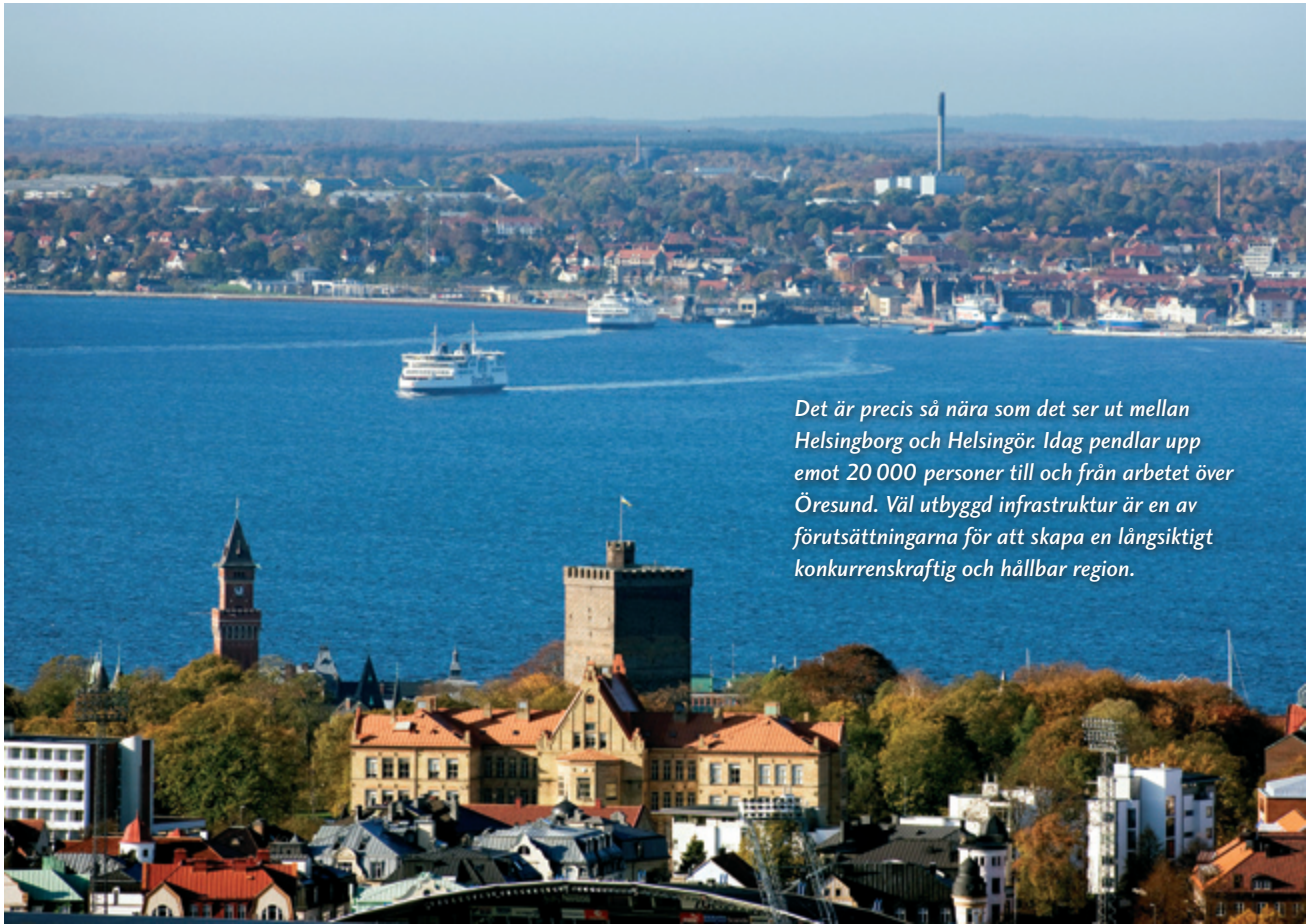
I dag finns de tydligaste motsättningarna mellan storstadsområden som slåss om resurser och investeringar. Enligt Uno Aldegren kan Nationellt forum bidra till att skapa helhetssyn och ge en samlad bild. Men frågan om regionalisering är svår och måste få ta tid.

Regionerna kan också bidra med underifrånperspektiv och kunskap när det gäller samordning av frågor på landstingsnivå. Till exempel är Region Skåne och Västra Götalandsregion bra på att samordna sjukvård.

Kultur och forskning

Inom Region Skåne har kultur- och besöksnäringen stora utvecklingsmöjligheter.

– Vi behöver utveckla kulturpolitiken och få tillbaka de fria teatergrupper som vi har tappat. Samtidigt behöver vi utveckla våra större kulturinstitutio-

Det är precis så nära som det ser ut mellan Helsingborg och Helsingør. Idag pendlar upp emot 20 000 personer till och från arbetet över Öresund. Väl utbyggd infrastruktur är en av förutsättningarna för att skapa en långsiktigt konkurrenskraftig och hållbar region.

ner och skapa förutsättningar för att ta emot större evenemang, säger han och tillägger att även övriga näringslivet behöver tänka nytt för att utvecklas.

Därför har regionen, tillsammans med danskarna, utvecklat *Entreprenörsskolan* i syfte att ge unga forskare och studerande kunskap om småföretagarproblematiken.

– Kvalificerad forskning är viktigt för att höja konkurrenskraften men det gäller också att kunna visa upp och sälja sin kunskap.

Äktenskap med Danmark

Region Skåne har många samarbetsprojekt tillsammans med danskarna. Ett sådant exempel är *Öresund Science Region* som är ett forskningssamarbete mellan universiteten på båda sidor Öresund. Ett annat är en nyligen genomförd gemensam upphandling av Öresundstrafiken.

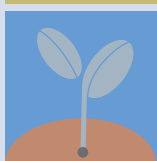
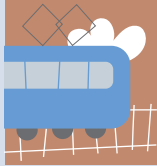
– Man kan säga att vi har ingått äktenskap med Danmark. Men i varje förhållande finns spänningar och konflikter.

– *Det krävs ett centralt ansvarstagande och ett klagörande av statens roll i regionaliseringsprocessen. Syftet är ju att nationen ska bli starkare.*

Uno Aldegren (s), oppositionsråd, Region Skåne

Uno Aldegren är till exempel inte nöjd med nuvarande avtal om skatt för pendlarna Sverige-Danmark.

– I dag betalar svenskar och danskar som arbetar i Danmark och bor i Sverige skatt till den danska staten, medan man utnyttjar service i form av sjukvård, skola och barnomsorg i Sverige. Vår kompensation genom nuvarande avtal är på tok för låg. Hur vi ska komma tillrätta kan vara en fråga för Nationellt forum. ■

Vad tycker Sveriges Kommuner och Landsting?

Regionalt och lokalt utvecklingsarbete utgör en bas för Sveriges tillväxt och konkurrenskraft.

Genom regionalt och lokalt arbete med utveckling och konkurrenskraft läggs grunden för Sveriges framtida välstånd. Goda förutsättningar för att arbetet ska kunna bedrivas kraftfullt och målinriktat spelar därför en viktig roll för Sveriges förmåga att bidra till en hållbar ekonomisk utveckling. Sveriges Kommuner och Landsting vill följande:

- Ge den regionala nivån i hela landet ett fullt och tydligt ansvar för det regionala utvecklingsarbetet och befogenheter som är anpassat till detta ansvar. Skapa inte nya improviserade strukturer för tillväxtpolitiska initiativ, utveckla istället regioner och samverkansorgan till mer kraftfulla aktörer i tillväxtarbetet.
- Statens förmåga att hantera sektorsövergripande utvecklingsfrågor måste förbättras. Regeringskansliet måste utvecklas för att kunna understödja en territoriell utvecklingspolitik som bygger på lokala och regionala prioriteringar och behov. Statliga myndigheters verksamheter måste samordnas som stöd till det lokala och regionala utvecklingsarbetet. Statliga myndigheter skall ha en innehållsmässig och geografisk ansvarsfördelning som underlättar samarbete mellan stat, region och kommun.
- Nationellt forum måste utvecklas och förstärkas som en plattform för politisk dialog mellan regional och nationell nivå kring utvecklingsfrågor. En arena för motsvarande strukturerade dialog måste inrättas med riksdagen. Dialog och samverkan mellan lokal och regional nivå kring utvecklingsfrågor måste breddas och fördjupas.
- Regionkommuner bildas ledda av direktvalda politiker och med ansvar för regional utveckling samt med beskattningsrätt och de institutionella resurser som krävs för att bedriva ett effektivt utvecklingsarbete. Det regionala politiska ledarskapet ges mandatet att ta initiativ, samordna och leda arbetet med regional utveckling. I mandatet ingår också att vara regionens företrädare mot medborgarna, näringslivet, staten och omvärlden.

Källa: Regional utveckling – ett delat nationellt, regionalt och lokalt ansvar (SKL positionspapper januari 2009)

Erik Bergkvist (s),
ordförande i regionförbundet i Västerbotten

”Vart tar våra idéer och synpunkter vägen?”

Nationellt forum är ett bra initiativ men en hel del måste bli bättre för att vi ska få en verklig dialog. En viktig fråga är vad regeringen egentligen vill ha ut av oss. Det menar Erik Bergkvist, ordförande i regionförbundet i Västerbotten.

ENLIGT ERIK BERGKVIST är storleken på Nationellt forum ett problem.

– Vi är helt enkelt för många för att det ska bli en riktig dialog. I dag kan Nationellt forum liknas vid ett stormöte, eller i bästa fall ett seminarium, säger han och frågar sig vad staten egentligen vill ha ut av mötena.

– Är vi en arena för inspel, eller vart tar våra synpunkter vägen?

Hittills har han inte fått någon återkoppling på hur det som har förts fram har fått något genomslag i propositioner eller andra sammanhang.

För att öka dialogen efterlyser Erik Bergkvist mindre forum. Samtidigt är han medveten om dilemmat med representationen. Ansvarskommitténs förslag på 6–9 regionkommuner skulle dock lösa problemet.

– En sådan indelning minskar automatiskt antalet ledamöter och göra Nationellt forum till en bättre plattform för dialog.

Direkt dialog med regeringen

Trots en del kritiska synpunkter och förslag till förbättringar vill Erik Bergkvist ändå behålla Nationellt

forum. Mest nöjd var han efter aprilmötet om Lissabonstrategin med EU-minister Cecilia Malmström.

– Hon hade lämnat frågor i förväg och under mötet fick regionerna möjlighet att föra fram sina synpunkter. Vid förmöte på SKL hade vi pratat ihop oss rejält och efter det Nationella forumet kan det inte råda någon tvekan om vad vi tycker.

– Innan mötet hade hon i olika sammanhang uttryckt sig något ”otydligt” om vikten av en gemensam Europeisk sammanhållningspolitik och strukturfondernas betydelse. Vi fick där möjlighet att direkt till henne framföra att sammanhållningspolitiken är mycket viktig för regionerna är och att vi ser strukturfonderna som en nödvändighet i detta arbete.

Flera förbättringsförslag

Erik Bergkvist tycker över huvud taget att regeringen måste bli tydligare med vad man vill ha ut av Nationellt forums möten. För att göra dem mer effektiva önskar han också bättre förberedelser och färre frågeställningar per gång.

– Nationellt forums kopplingsfunktion kan förstärkas på olika sätt. Några exempel är fokusgrupper och workshops där regioner som berörs av en speci-

- fik fråga kan mötas för samtal/ideeutbyte och samverkan. Han saknar också en generaldiskussion om hur den regionala tillväxtpolitiken har fungerat. Och om hur statens inblandning har fungerat.

– Vi har en bred provkarta på olika verksamma former men hur tar vi bäst tillvara dessa kunskaper och erfarenheter?

Han konstaterar också att bra möten i Nationellt forum bygger på bra förmöten.

– Vid dessa möten hos SKL brukar vi vara ett 20-tal personer. Det är hanterbart, säger han och ställer frågan om det kan vara så att förmötena har hittat rätt form medan Nationellt forum fortfarande har en bit kvar.

Regionen växer

Regionförbundet i Västerbotten bildades den 1 januari 2008 och består av femton kommuner samt landstinget i Västerbotten.

– Det betyder ökade möjligheter att nyttja strukturfonderna på ett bra sätt. Bland annat kommer vi att kunna skapa en stor riskkapitalfond med regionala pengar och medel från EU:s strukturfonder. Men även om vi har bättre förutsättningar nu, är situationen mellan regionförbund, landsting och länsstyrelse/stat fortfarande inte självklar, menar Erik Bergkvist.

I dag kan Nationellt forum liknas vid ett stormöte, eller i bästa fall ett seminarium, säger han och frågar sig vad staten egentligen vill ha ut av mötena.

Erik Bergkvist (s) ordförande i regionförbundet i Västerbotten

En fungerande region är en stark part som kan ta ansvar för att verksamheter samordnas och saker utförs. Den kan också föra regionens talan och frigöra nya resurser.

Därför har Landstinget i Västerbotten ansökt till regeringen om att få bilda en storregion med Norrbotten och delar av Västernorrland. En sådan region skulle få cirka 650 000 invånare.

Regeringen hade lovat besked i höstas, nu sent om sider får vi besked att det troligen inte blir någon regionbildning i Norrland till 2011.

– Det skapar inte nya bättre förutsättningar när det gäller att arbeta med regional utveckling som vi hoppats på. Nu får vi hitta andra sätt och givetvis måste regeringen nu ta en ordentlig funderare på hur det nationella forumet ska se ut. ■

Deltagare i det nationella forumet

Politiska företrädare för varje län har inbjudits av regeringen att ingå i forumet. Här följer en förteckning över deltagarna:

Norrbottnens läns landsting

Kent Ögren
Kenneth Backgård

Kommunförbundet i Norrbotten

Karl Petersen
Olle Lindström

Regionförbundet Västerbottens län

Erik Bergkvist
Eva-May Karlsson

Kommunförbundet i Västernorrland

Glenn Nordlund
Jonny Lundin

Västernorrlands läns landsting

Benny Eriksson
Hans Hedlund

Kommunförbundet i Jämtland

Maria Söderberg
Jens Nilsson

Jämtlands läns landsting

Robert Uitto
Marianne Larm-Svensson

Regionförbundet Gävleborg

PO Svensson
Åsa Äng Eriksson

Region Dalarna

Anders Ahlgren
Alf Johansson

Västmanlands kommuner och landsting

Elisabeth Unell
Elizabet Salomonson

Regionförbundet Uppsala

Arne Sandemo
Lena Hartwig

Stockholms läns landsting, Regionplane- och trafikkontoret

Erik Langby
Anna Kettner

Regionförbundet Sörmland

Marita Bengtsson
Daniel Portnoff

Regionförbundet Örebro

Irén Lejgögen
Ola Karlsson

Region Värmland

Tomas Riste
Per-Samuel Nisser

Västra Götalandsregionen

Mimmi von Troil
Kent Johansson

Regionförbundet Östsam

Jan Owe-Larsson
Lars Bengtsson

Regionförbundet i Jönköpings län

Göran Lindell
Peter Persson

Regionförbundet i Kalmar län

Leif Larsson
Akko Karlsson

Region Halland

Göran Karlsson
Gösta Bergenheim

Gotlands kommun

Eva Nypelius
Björn Jansson

Regionförbundet Södra Småland

Marie-Louise Hilmersson
Monica Haider

Region Blekinge

Mats Johansson
Alexander Wendt

Region Skåne

Jerker Swanstein
Uno Aldegren

Beredningen för tillväxt och regional utveckling, Sveriges Kommuner och Landsting

Roland Åkesson
Gun Eriksson

Nationellt forum – dialog med tillväxt i fokus

Tillväxt och konkurrenskraft är två begrepp som alltmer kommit att förknippas med regioners och kommuners utvecklingsarbete. I takt med att kommuner och regioner tar ett ökat ansvar för tillväxt- och utvecklingsfrågorna ökar behovet av kunskaps- och idéutbyte mellan politiker på lokal, regional och nationell nivå. När regeringen presenterade en nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning betonades behovet av en bättre politisk dialog i tillväxtfrågor. Tanken på ett Nationellt forum var född.

Under 2007 bjöd regeringen in ett 50-tal politiker från lokal och regional nivå att delta i forumet. I denna skrift intervjuas fem av dem. Syftet är att låta deras erfarenheter och tankar bidra till att utveckla och förbättra det politiska samtalet om jobben och tillväxten.

Trycksaker från Sveriges Kommuner och Landsting beställs på www.skl.se/publikationer, på tel 020-31 32 30 eller fax 020-31 32 40.

Beställningsnummer: 5167

118 82 Stockholm, Besök Hornsgatan 20
Tfn 08-452 70 00, Fax 08-452 70 50
info@skl.se, www.skl.se